

## Το Brexit και ο Boris Johnson καθορίζουν τη διαδικασία ειρήνης στην Ιρλανδία

10/Οκτ/2019 13:28

Του **Peter Kellner**

Ο Erwin Schrodinger θα είχε αντιληφθεί το πρόβλημα.

Ο Αυστριακός φυσικός, του οποίου η φαντασία έδωσε στον κόσμο *την φημισμένη γάτα του*, ανακάλυψε πώς η κβαντική μηχανική επέτρεψε την ταυτόχρονη ύπαρξη του ίδιου σωματιδίου σε δύο διαφορετικές καταστάσεις.

Καθώς φτάνουμε στο κρίσιμο τέλος των διαπραγματεύσεων της Βρετανίας για το Brexit με την Ευρωπαϊκή Ένωση, το κεντρικό ερώτημα που μπορεί να τεθεί σε όρους κβαντικής μηχανικής είναι: μπορεί η Βόρεια Ιρλανδία να είναι συγχρόνως εκτός της τελωνειακής ένωσης με την ΕΕ επί της αρχής, αλλά και στο εσωτερικό της πρακτικά;

Εάν η απάντηση είναι ναι, τότε το Ηνωμένο Βασίλειο είναι πιθανό να φύγει από την ΕΕ στις 31 Οκτωβρίου με μια συμφωνία. Εάν η απάντηση είναι όχι, τότε το πιο άτακτο σενάριο είναι όχι μόνο βέβαιο, αλλά και επικείμενο.

Σε έναν εξωτερικό παρατηρητή που έρχεται νέος στο δράμα αυτού του μήνα στην πολιτική του Ηνωμένου Βασιλείου, η αντίθεση μεταξύ της στενότητας του θέματος και της κλίμακας της οικονομικής κρίσης που θα μπορούσε να ξεσπάσει, έχει λίγη σημασία. Πώς μπορεί το ακριβές σύστημα κανονισμών που επηρεάζει μια μειοψηφία επιχειρήσεων σε μια περιοχή με λιγότερους από 2 εκατ. ανθρώπους, να απειλεί να κάνει τόσο μεγάλο κακό;

Ωστόσο, η Βόρεια Ιρλανδία, η εν λόγω περιοχή, δεν μοιάζει με καμία άλλη στην Ευρώπη. Πριν από δύο δεκαετίες, η τρομοκρατία που κατέστρεψε όλη την επαρχία, και που διεξαγόταν και από Ιρλανδούς εθνικιστές αλλά και υπέρμαχους της ένωσης με το Ηνωμένο Βασίλειο, ήρθε στο τέλος με τη Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής το 1998. Αυτό βασιζόταν σε μια συγκεκριμένη, βασική κατανόηση: πολιτικά, η Βόρεια Ιρλανδία θα παρέμενε τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου όσο το επιθυμούσε η πλειοψηφία των πολιτών της, αλλά οικονομικά, η επαρχία θα επιτρεπόταν να ενσωματώνεται όλο και περισσότερο με τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας. Τα σύνορα των 500 χλμ, με τις 200+ οδούς διέλευσης, θα εξαφανιζόταν.

ΗΕΕ βρισκόταν στο επίκεντρο αυτής της συμφωνίας. Το απολύτως ελεύθερο εμπόριο πέρα από τα σύνορα και χωρίς εμπόδια, υποστηρίχθηκε από την Ευρωπαϊκή Ενιαία Αγορά και την Τελωνιακή Ένωση. Εάν το Χονγκ Κονγκ υποσχόταν "μία χώρα, δύο συστήματα", η Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής υποσχόταν ουσιαστικά, "δύο χώρες, μια αγορά".

Αλλά μετά από δύο δεκαετίες -το Χονγκ Κονγκ δόθηκε πίσω στην Κίνα το 1997- και οι δύο διευθετήσεις αντιμετωπίζουν προβλήματα.

Η απόφαση του Ηνωμένου Βασιλείου να αποχωρήσει από την ΕΕ, απείλησε την ισορροπία που είχε διατηρήσει την ειρήνη από το 1998. Χωρίς να εξεταστούν οι διαδοχικές διαπραγματεύσεις της πρώην πρωθυπουργού του Ηνωμένου Βασιλείου Theresa May. Και του πρωθυπουργού σήμερα Boris Johnson, ο Johnson τώρα προτείνει ότι -εφόσον εγκριθεί από την ολομέλεια της Βόρειας Ιρλανδίας, η οποία δεν έχει συγκληθεί εδώ και περισσότερο από δύο χρόνια- η επαρχία θα παραμείνει στην ενιαία αγορά για φυσικό εμπόριο (σε αντίθεση με το εμπόριο στις υπηρεσίες). Οι αγρότες και οι παραγωγοί θα συνεχίσουν να τηρούν τα πρότυπα της ΕΕ για τα τρόφιμα και τα προϊόντα, την ασφάλεια και άλλες νομοθεσίες για αγαθά.

Το ζήτημα της τελωνιακής ένωσης είναι πολύ δύσκολο. Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα του Brexit που προωθείται από τους υποστηρικτές του, είναι ότι το Ηνωμένο Βασίλειο θα είναι σε θέση να συνάψει τις δικές του εμπορικές συμφωνίες με άλλες χώρες, όπως οι ΗΠΑ.

Αλλά το αποτέλεσμα της μείωσης των δασμολογικών και μη εμποδίων με άλλες χώρες, αναπόφευκτα θα απαιτούσε υψηλότερα εμπόδια μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου. Οικονομικά, το σύνορο μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της ΕΕ δεν θα είναι πλέον χωρίς τριβές. Κάποια στοιχεία αυτού είναι αναπόφευκτα, όπως η ανάγκη για ελέγχους στα φορτηγά που ταξιδεύουν από το κανάλι, μεταξύ Ντόβερ και Καλαί.

Αλλά πώς θα λειτουργήσουν αυτά τα εμπόδια στα μοναδικά χερσαία σύνορα μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της ΕΕ; Όλοι συμφωνούν ότι τα ιρλανδικά σύνορα πρέπει να παραμείνουν ανοιχτά - αλλά πώς μπορεί να επιτευχθεί αυτό; υπάρχουν τρεις λογικές επιλογές.

Πρώτον, η Βόρεια Ιρλανδία θα μπορούσε να παραμείνει τμήμα της Τελωνιακής Ένωσης. Αλλά αυτό θα απαιτούσε ένα πλήρους κλίμακας οικονομικό σύνορο κατά μήκος της Ιρλανδικής Θάλασσας που διαχωρίζει τα νησιά της Ιρλανδίας και της Μεγάλης Βρετανίας, όπως αυτό που χωρίζει τη Βρετανία από την Αγγλία. Αυτό δεν θα είχε καμία πιθανότητα να περάσει από το κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου.

Δεύτερον, ολόκληρο το Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να παραμείνει τμήμα της τελωνιακής ένωσης για ένα περιορισμένο διάστημα, μέχρι η νέα τεχνολογία να επιτρέψουν να πραγματοποιούνται διασυνοριακοί έλεγχοι χωρίς καμία μορφή συνοριακών υποδομών ή παρεμβατικής παρακολούθησης που θα μπορούσαν να αποσταθεροποιήσουν την ιρλανδική ειρηνευτική διαδικασία. Αυτό είναι το λεγόμενο backstop που διαπραγματευόταν η Theresa May, αλλά το οποίο απέρριψε η Βουλή τρεις φορές, και οδήγησε στην αποπομπή της.

Τρίτον, το Ηνωμένο Βασίλειο θα μπορούσε να αποφασίσει στο τέλος να μην φύγει από την ΕΕ. Αυτό θα έλυne ο πρόβλημα με τα ιρλανδικά σύνορα, ολοκληρωτικά, αλλά με κόστος τον Johnson να αναιρεί τη δέσμευσή του για την πραγματοποίηση του Brexit, "ό,τι και να γίνει". Η πρωθυπουργία του θα κατέρρεε σε κομμάτια.

Ως εκ τούτου η τελευταία πρόταση του Johnson είναι η λύση της γάτας του Schrodinger. Η Τελωνειακή Ένωση θα έμενε και θα έφευγε ταυτόχρονα. Νομικά, η Βόρεια Ιρλανδία θα έφευγε από αυτή, αλλά στην πράξη, θα πραγματοποιούνταν περιορισμένοι έλεγχοι σε εργοστάσια και αγροκτήματα, μακριά από τα σύνορα.

Το πρόβλημα είναι πως κανείς δεν έχει διευκρινίσει πώς θα μπορούσε αυτό να λειτουργήσει χωρίς να επιβαρύνει τους εξαγωγείς της Βόρειας Ιρλανδίας με απαγορευτικό κόστος -το οποίο είναι ένας λόγος γιατί οι επιχειρήσεις της επαρχίας μισούν την ιδέα. Και υπάρχει το μικρό ζήτημα να εγκριθεί η όλη ιδέα από τα άλλα 27 κράτη-μέλη, με την Ιρλανδία πάνω απ' όλα. Δεν υπάρχει καμία ένδειξη μέχρι στιγμής για πρόοδο σε αυτό.

Ίσως μπορεί να βρεθεί κάποιος νέος συμβιβασμός στις επόμενες ημέρες. Αλλά οι πιθανότητες είναι πως αυτή η συγκεκριμένη εκδοχή της γάτας του Schrodinger θα καταλήξει μόνο σε μία κατάσταση: νεκρή με οριστική ακαμψία. Δεν θα υπάρξει συμφωνία. Μια παράταση της ιδιότητας του μέλους του Ηνωμένου Βασιλείου πέραν της 31ης Οκτωβρίου, όπως ζήτησε το Κοινοβούλιο υπό αυτές τις συνθήκες, φαίνεται πιθανή.

Στο μεταξύ, αναφορές για ένα εμπρηστικό μήνυμα από αξιωματούχο της Downing Street στις 7 Οκτωβρίου, που απειλεί με δράσεις από την πλευρά της Βρετανίας σε περίπτωση επέκτασης, φαίνεται να αντανακλά μια μάχη εξουσίας στην καρδιά της κυβέρνησης, παρά μια σταθερή πολιτική.

Μένει να δούμε εάν ο Johnson θα πολεμήσει την παράταση, θα την αποδεχθεί απρόθυμα, ή θα πέσει στο σπαθί του.

Μπορείτε να δείτε το κείμενο εδώ: <https://carnegieeurope.eu/strategieurope/80017?lang=en>

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)